

LEENA FALTTU

HIEKAN SIIRI

LIND & CO

**HIEKAN
SIIRI**

LEENA FALTTU

HIEKAN SIIRI

LIND&CO

www.lindco.se

info@lindco.se

ISBN 978-91-8095-568-3

© Leena Falttu ja Bokförlaget Lind & Co

Kirjan kansi: Markus Paajala

Taitto: Markus Paajala

Kustantaja: Bokförlaget Lind & Co AB, Tukholma, 2024

Painettu EU:ssa

1. LUKU

KAUPUNKIREISSU, ELOKUU 1951

Ensimmäisenä aamuna Ruusu ja kumppanit, Oilin lehmät, olivat jo uudella laitumellaan toivottavasti hyvässä hoidossa. Oili heräsi tapansa mukaan ennen puoli viittä. Hänen sisäinen kellonsa oli herättänyt hänet ja vaikka hän rustisti silmänsä tiukasti kiinni, ajatukset alkoivat harhailla, eikä uni tullut enää. Silti hän huomasi nauttivansa tästä erilaisesta aamusta, kun ei ollut kiire minnekään. Hän muisteli edellistä päivää sängyssä makoillen ja kuunnellen Aapon tasaista hengitystä. Eilinen retki oli ollut virkistävää vaihtelua tasaiseen arkeen ja piristänyt heitä kaikkia. He olivat aamupäivällä ajaneet kaupunkiin Aapon ja isompien lasten kanssa. Väinö ja Orvokki viettivät viimeisiä lomapäiviä ennen koulun alkamista. Neli-vuotias Siiri oli lopulta suostunut jäämään kotiin Paavo-papan hoiviin ilman suurempaa parkumista, kun Paavo näyttänyt hänelle uuden keinuhevosen, mikä oli vielä vähän kesken. He voisivat tehdä sille yhdessä harjaksia Tiitu-tamman häntäjouhista ja kenties maalatakin sen, oli pappa houkutellut. Väinö, joka oli täyttänyt kolmetoista toukokuussa, aloittaisi oppikoulun kolmannen luokan ja Orvokki, joka täyttäisi yhdeksän vuoden viimeisinä päivinä, menisi kolmannelle kansakouluun. Miettisen perhe teki harvoin yhteisiä retkiä minnekään satunnaisia

sunnuntaiajeluja lukuun ottamatta. Aapon työ kunnan nimismiehenä oli hyvin epäsäännöllinen, vaikka hän useimmiten meni aamuisin kahdeksaksi Kirkonkylän poliisikamarille. Hälytyksiä töihin saattoi tulla mihin tahansa vuorokauden aikaan, rikolliset eivät katsoneet kellonaikoja. Pitäjässä tapahtui enimmäkseen varkauksia, tappeluita ja muuta pientä, harvemmin mitään vakavampaa rikosta. Käräjiä pidettiin silloin tällöin ja kaikenlaisessa kärhämöinnissä kutsuttiin usein nimismies erotuomariksi ja ratkaisijaksi.

Oili oli kotirouvana, kuten hienosti sanottiin, tai emäntänä, Hiekan talossa, joka sijaitsi mäellä, joen töyräällä. Hän teki heidän sahaansa paperitöitä. Paavo, hänen leski-isänsä, oli sahan omistaja ja hän asui omassa mökissään talon lähellä. Oilin sukunimi oli Miettinen, mutta Hiekan Oilista usein puhuttiin, ja jopa Hiekan Aaposta, vaikka hän oli tullut taloon Raumalta. Ennen Miettistä Oilin sukunimi oli ollut Toivola, kun hän oli ollut naimisissa Mauno Toivolan kanssa. Heidät oli vihitty 1937 ja Mauno oli tullut Hiekkaan vävyksi. Oili oli jäänyt leskeksi 1943, kun Mauno oli kuollut sotasairaalaan. Väinö oli ollut silloin viisivuotias ja Orvokki vasta neljän kuukauden ikäinen. Aapo ja Oili oli vihitty viisi vuotta sitten ja heidän Siirinsä oli syntynyt vuotta myöhemmin. Heillä oli ollut myös neljä lehmää, mutta karja-auto oli hakenut ne uuteen kotiinsa eilen iltapäivällä. Oili oli vastustanut kovasti lehmien myymistä, mutta myöntänyt lopulta, että hänellä oli töitä muutenkin liikaa. Hiekassa oli ollut lehmiä niin kauan kuin hän muisti ja ne olivat hänen parhaita ystäviään. Aapon painostus karjasta luopumiseen oli ollut raskasta, eikä hän ollut enää jaksanut kinata asiasta. Eilen aamulla hän oli lypsänyt ne erityisen hellästi, harjannut ja rapsutellut, niin että Aapo oli tullut laitumen reunalle ja tuonut Siirin sinne päästäkseen itse lähtemään töihinsä. Normaalisti Oili olisi selviytynyt karjan aamutoimista siihen mennessä, mutta nyt

hän ei olisi millään halunnut jättää niitä. Silmät sumeina itkusta hän oli kantanut Siirin tupaan ja kauhonut hänelle pienen puuroannoksen kattilasta. Aapo oli palannut parin tunnin päästä takaisin, kuten oli edellisenä iltana luvannut ja sanonut jättäneensä ”putiikin” konstaapeli Pelkosen hoiviin. Tuskinpa muutaman tunnin kaupunkireissulla tapahtuisi mitään mullistavaa. Kaupungissa Aapo oli pysäköinyt tummansinisen Opelinsa suuren Mattila & Pojat -nimisen sekatavaraliikkeen eteen. He olivat menossa ostamaan sähköhellaa. Kun Oili aikoi avata auton oven ja nousta kadulle, Aapo oli yllättänyt hänet sanomalla: ”Odotapa hetki, kulta!” Ei ollut Aapon tapaista kutsua häntä hellittelynimillä, paitsi joskus kahdenkeskinä hetkinä, joten Oili oli jäänyt paikalleen istumaan silkasta ihmytyksestä. Aapo oli kiertänyt auton ja avannut hänelle oven kohteliaasti kumartaen. Olipa Aapo leikkisällä päällä! Huomatessaan tämän jo autosta ulos ehtinyt Orvokki pujahti takaisin autoon, läimäytti oven kiinni ja huusi: ”Isä, avaa mullekin ovi! Olen hieno nainen!” Orvokki nimitti Aapoa isäksi, koska oikeasta isästään hän ei muistanut mitään. Orvokki oli ollut vasta kolmen kuukauden, kun Mauno oli kuollut. Aapo ja Mauno olivat olleet sotasairaalassa yhtä aikaa, ja Aapo oli tullut myöhemmin tapaamaan Oilia. Hän oli tuonut samalla viimeiset terveiset Maunolta, ja he olivat jutelleet pitkän aikaa Oilin kanssa. Myöhemmin Aapo oli ehdottanut uutta tapaamista, ja he olivat huomanneet viihtyvänsä hyvin toistensa seurassa. Vähitellen ystävyyydestä oli tullut rakkautta ja sitten Aapo oli kosinut.

Totta kai Aapo avasi oven ja kumarsi Orvokillekin, mikä sai tytön kihertämään ilosta. Väinö ei välittänyt hömpötyksestä, hän oli jo kiinnostuneena tutkimassa Mattilan näyteikkunaa, jossa komeili kaksi uutta radiomallia. Väinö ei radiota juuri kuunnellut, paitsi kun hän oli Paavon kanssa nikkaroimassa, mutta häntä kiinnosti radion tekniikka. ”Mitähän tuolla kopan

sisällä on?” Hän kysyi Aapolta ja rypisteli otsaansa. Ikkunan radiot olivat kauniin ruskeita, vaaleampaa ja tummempaa puuta, ja niissä oli kaksi ikkunaa. Toisesta näkyi jännittävän näköinen asteikko ja toisessa oli paksua vaaleaa kangasta. Ikkunoiden alla oli kolme kukkasen muotoista vaaleaa nappulaa. Aapo ei osannut tarkalleen sanoa, mitä osia radioissa on, mutta hän kehotti kysymään myyjältä. Kun Aapo oli johdattanut pesueensa ylös rappuja liikkeeseen, Väinö oli suunnistanut saman tien näyteikkunalle ja koettanut kurkkia radioiden takana olevista pienistä rei’istä niiden sisään. Muu perhe oli suunnannut taaempaan näkyvien isompien laitteiden luo, Oili tosin vähän empien. Oili oli ollut edelleen hellan hankkimista vastaan. Tulisikohan sen käyttö kovinkin kalliiksi ja mitä jos se unohtuisi päälle, hän oli aprikoinut tulomatkalla. ”Koko talo voisi palaa...”

”Höpsistä! Kyllä sinä äkkiä opit sen käytön, eikä se ole kallistakaan”, Aapo oli valistanut. ”Sitä paitsi aika on rahaa”, hän oli virnuillut ja sanonut mielellään maksavansa suuremman sähkölaskun mieluummin kuin kuuntelevansa lasten joka-aamuista marinaa siitä, kuinka puuron keitto kesti, samalla kun hän yritti viritellä pesää. Hankalaa oli myös kesäisin, kun oli hellettä, mutta vanha Reino-hella piti silti lämmittää kuumaksi kolme tai neljä kertaa päivässä, että saatiin lämmintä ruokaa ja kahvia.

”Entä uuniruuat ja leipominen sitten?” Aapo oli tivannut. ”Silloin täällä vasta kuuma on ja talvellakin pitää välillä avata ovi porstuaan, kun täällä on hikistä kuin huonosti lämmitetyssä saunassa!”

”Niin, tuollaiselle kuumaveriselle täällä onkin joskus liian lämmin, mutta ei minulla eikä lapsilla!” Oili oli kivahtanut. Aapo kulki usein talvellakin paitahihasillaan ja hikoili saunassa niin että vesi valui, kun taas Oili kapoisena paleli ja piti kesäläkin villasukkia, jos sää oli viileä.

”Sähköhellan uunissa kumminkin voit leipoa niin, ettei tarvitse koko aikaa vahtia tulta ja lisätä puita”, Aapo oli perustellut seuraavaksi. ”Voit vaikka käväistä ulkona tai syöttää samalla Siiriä.”

”Niin kuin sinä jotain leipomisesta tietäisit!”

”Ainakin sen, että uunin pitää olla kuuma, vaikka en pullapitkon letityksestä mitään tiedäkään. Paitsi osaan minä ainakin uunipuuroa tehdä!” Aapo oli muistanut.

Sellaista sananvaihtoa oli käyty muutama ilta sitten, mutta sovittu, että hella hankitaan ja nyt Oili ja Aapo seisoivat sellaista ihmettelemässä. Laite oli hohtavan valkoinen ja seisoi neljällä jalalla. Siinä oli edessä avattava luukku, jossa oli kiiltävä kahva ja sen yllä viisi säätönappulaa, päällä oli kolme erikokoista pyöreää levyä. Mairea miesmyyjä oli heti kiirehtinyt esittelemään tuotetta käytyään pikaisesti ensin katsomassa, ettei radioiden luo ilmaantunut keskenkasvuinen kloppi aiheuttaisi harmia laitteille. Väinö oli pokannut hänelle kohteliaasti ja todennut, että hän vain katselee, eikä koske. Tosin hän oli pistänyt nenänsä niin lähelle Asan peräseinää kuin kehtasi, jotta näkisi paremmin, mitä kaluja sisäpuolella oli. Oilin rinta oli paisunut ylpeydestä, kun hän oli huomannut, kuinka hienosti poika esiintyi. Ei hän ollut turhaan käytöstapoja pojan päähän paukuttanut. Nuori oli myyjäkin, tyylikäs nuori mies, joka oli tuoksahtanut hiusrasvalta ja hiukan myös hietä, Oili oli pistänyt merkille. Hän oli katsellut ympärilleen etsien vanhempaa myyjää tai jopa itse kauppiasta, mutta muita ei näkynyt. Myyjän liiallinen innokkuus tuotteen myymiseen oli pian alkanut harmittaa Oilia. Sen hän olisi ehkä antanut anteeksi vähän kokemattomalle miekkoselle, ellei tämä olisi tehnyt sitä virhettä, että esitteli hellan ominaisuuksia Aapolle, joka kierteli hellaa ihastuneena. Oilia hän ei ollut näyttänyt huomaavan, vaan hän oli luetellut tekniset tietonsa Aapolle ja näyttänyt,

miten uuninluukku avataan ja nappuloita kierretään. Oili oli yleensä ymmärtäväinen ihmisiä kohtaan, mutta nyt hänellä oli kiehahnut, kun myyjä oli lopulta kääntynyt hänen puoleensa ja kysynyt: ”Mitä mieltä pikkurouva on tästä käänteentekevästä uutuudesta? Kunhan kokeillette, ette enää koskaan halua luopua siitä!”

Jokin myyjän arvioivassa katseessa oli saanut Oilin niskakarvat pystyyn. Hän oli jo hetken kerännyt ärtymystä ja nyt hän sai Aapon ällistymään täysin tarttumalla häntä käsipuoleen ja sanomalla niin viileän itsevarmana kuin pystyi: ”Aapo-kulta, ehkä me katselemme liesiä vielä muualla, ennen kuin teemme päätöksen.” Hän oli antanut katseensa pyyhkiä yli myymälän, jossa oli muitakin uudenaikaisia kodinkoneita ja paljon muuta tavaraa, kääntänyt sitten selkensä myyntimiehelle ja lähtenyt kävelemään ulko-ovea kohti. ”Lapset, tulkaa!” Hän oli huudanut Väinölle ja Orvokille. Aapo ei ollut saanut sanaa suustaan, ennen kuin kaupan ulkorappusilla, jossa hän oli riuhtaissut käsivartensa irti ja tivahtanut: ”Mitä tämä nyt sitten on?! Mehän sovimme, että hella ostetaan...”

”Niin sovimme, mutta jonkinlaiset käytöstavat pitäisi sentään myyjälläkin olla!” Oili oli selittänyt. ”Pikkurouva! Sehän katsoi minua ja lapsia niin nokanvarttaan pitkin, kuin meissä olisi ollut täitä! Mutta itse haisi hielle!”

”Nyt sinä kyllä liioittelet!” Aapo oli marssinut autoon ja istunut kiukkuisena ratin taakse. Enää ei ollut puhettakaan, että hän olisi avannut oven Oilille. Nähdessään Aapon harmistuksen Oili oli tullut katumapäälle; lähdetäisiinkö nyt kotimatkalle saman tien, eikä perheen yhteisestä päivästä tulisikaan mitään? Huomiosta pelästyneenä hän oli päättänyt hyvittää puolisoa ja asettanut kätensä sovittelevasti tämän käsivarrelle. ”Koeta nyt ymmärtää, että tuo Mattilan myyntimies suhtautui minuun ylimielisesti. Hellaa olisi kuulunut esitellä minulle, mi-

nähän sitä käytänkin!” Oili oli sanonut ja katsonut miestänsuoraan silmiin.

”Niin käyttääkin, äiti tekee hyvää ruokaa!” Orvokki oli huutanut takapenkiltä. Aapo oli istunut paikallaan ja huoah-
tanut syvään Oilin katsellessa häntä anovasti. Aapo oli nopeasti
suuttuva, mutta helposti leppyvä mies ja Oilin iloksi kiukku
oli valunut hänestä kuin tyhjentyvästä ilmapallosta. Aapon oli
osattava hillitää tunteensa, kuuluihan hänen ammattiinsa asia-
kaspalvelua.

”Mihin sinä sitten haluat, tai mihin arvoisa rouva, rakas
vaimoni, haluaa, että nyt ajetaan?” Äänessä oli ollut hieman
ivaa, mutta Oili oli päättänyt olla huomauttamatta siitä. Sitten
Aapo oli kääntynyt takapenkkiläisten puoleen ja kysynyt: ”Entä
muu herrasväki?”

”Ajetaan Tahvanaiselle, se on paljon pienempi kauppa, mut-
ta kyllä sieltäkin varmaan hellan saa”, Oili oli ehdottanut, kun
sai suunvuoron, sillä lapset olivat huutaneet takapenkiltä omia
ehdotuksiaan. ”Mattilalaiset saisivat hiukan neuvoa tuota myy-
jäänsä, jos haluavat, että se saa jotain myydyksi”, Oili oli lisän-
nyt vielä, vaikkei ollut mitään syytä haukkua kauppiasta. Oli
vain tehnyt mieli purnata jostakin. He menivät Tahvanaiselle ja
saivat hellan tilaukseen, koska niitä ei ollut valmiina varastos-
sa. ”Liian kallista pitää helloja varastossa”, oli kauppiaan rouva
Tahvanainen pahoitellut. ”Meillä on vain tämä esittelykappale.”

”Ei se mitään”, Oili oli vastannut. Hän oli heti pitänyt rouvas-
ta, joka esitteli AEG-merkkisen liedn nimenomaan hänelle,
eikä Aapolle. Rouvalla oli itsellään liesi kotona ja hän kehui
sitä, mutta kertoi myös, että ensin käyttö vaatii hiukan opet-
telua, kun lämpötilaa pitää nappuloista säätää, eikä riitä, että
siirtää kattilaa syrjemmälle, hän oli naurahtaen todennut. ”Ja
lapsia tietysti täytyy vahtia, etteivät he kääntelee säätimiä.” Oili
oli kiitellyt ystävällistä rouvaa vuolaasti ja todennut: ”Enhän

minä tällä olisi mitään osannut tehdä ilman teidän neuvojanne!” Siihen rouva oli vastannut, että laitteen mukana tulee myös ohjekirja, johon voi sitten tutustua. Kun hellan osto oli saatu päätökseen, oli menty kahvilaan leivoskahveille. Lapset olivat saaneet jäätelöannokset. Kahvila oli vanha ja perinteikäs ja siellä oli valkoiset liinat pöydillä. He valitsivat pöydän ikkunan luota ja katselivat kadulle nauttiessaan annoksiaan. Lapsetkin olivat harvinaisen hiljaa. Orvokki oli yleensä sellainen räpätäti, että häntä piti muistuttaa, että muutkin ehkä halusivat sanoa jotakin. Väinö oli tarkkailijaluonne, saman kaltainen kuin hänen isänsä oli ollut. Retken kunniaksi Oili oli pukeutut päälleen toiseksi parhaan leninkinsä, vaaleansinisen ja liehuvahelmaisen, joka oli saanut Oilin tuntemaan itsensä melkein herraskaiseksi. Hän oli myös huomannut, että heitä katseltiin ja olivathan he ihan kivannäköinen pari ja lapset siististi puettuja ja kammattuja. Hiukan kateellisena hän oli katsellut kaupungin rouvia, joilla oli mahdollisuus käydä kahvilassa vaikka joka päivä. Tämän hän oli todennut Aapollekin, joka oli muistuttanut: ”Niin, jos on siihen varaa. Kaikilla ei kuitenkaan ole, eikä meilläkään olisi, jos tämä tulisi oikein tavaksi. Raskaita sotakorvausvuosia tässä eletään.”

He olivat katselleet kahvilan ikkunasta torin vilinää. Siellä oli myynnissä lähiseudun juureksia, kalaa ja kaikenlaista seka-laista tavaraa. Myyntipöytien luona seisoi torimatameja köyryine selkineen, ohi kulki hevoskärryjä, lapsia nuhruisissa vaatteissa, rasittuneen ja väsyneen näköisiä äitejä, kiireisen näköisiä jalkamiehiä Klubi suupielessä käytyen. Heitä katsellessa Oilia oli alkanut puistattaa. Melkein kaikilla näytti olevan yrmeä ilme tai vähintään välinpitämätön. Jotkut harvat tervehtivät toisiaan tai jäivät puhelemaan keskenään. Kaupungin hajukaan ei ollut hänestä hyvä: tehtaiden käryä, likaisten vaatteiden lemua, autojen pakokaasuja ja rasvankäryä. Kun hän oli huomauttanut

tästä, Aapo oli alkanut nauraa: ”Onko se kotokylän sonnanhaju sitten parempi?”

Oili oli melkein loukkaantunut. ”No ei sitäkään koko ajan ole, eikä se ole epäterveellistä! Mutta nuo tehtaot lykkäävät koko ajan kamalaa savua taivaalle!”

”Meinaatko, että tehtaot pitäisi lopettaa, etteivät ne haisisi ja savuttaisi?” Aapo, joka oli kaiken uudenaikaisen perään, oli ollut lähellä pillastumista. ”Entä omat vaatteesi ja kenkäsi, puhumattakaan autosta tai hellasta, jonka juuri hankimme?” Hän oli puhautanut ja jatkanut: ”Pitäisikö meidän siis kävellä kotiin ja alkaa tallustelemaan itse tehdyissä tuohivirsuissa ja sarkapaidoissa?”

”No ei tietenkään!” Oili oli alkanut perua. ”Ei nyt pilata tätä kaunista päivää riitelemällä, tiedänhän minä sen. Mutta tykkään silti maalla haistella lannanhajua mieluummin!” Parasta antaa periksi, kun Aapo pääsi vauhtiin tällaisissa asioissa, hänellä oli tapana pitää pitkiä luentoja kaikenlaisista asioista. ”Varmasti molempia tarvitaan, kaupunkia ja maaseutua. Ol-laanko samaa mieltä?” Hän oli katsonut niin söpösti Aapoa, että tämä nielaisi viimeisen mielipiteensä ja päätti keskittyä leivokseensa. ”Ollaan tietysti!”

”Onko hyvää jäätelöä?” Oili oli tiedustellut lapsilta, vaikka näki muutenkin, että kumpikin nautti täysin siemauksin harvinaisesta herkusta. Orvokilla oli ollut vaniljajäätelöä nännpäässä ja Oili oli hipaissut sen pois etusormellaan. ”Valit-sinkohan väärin”, hän sitten aprikoi, ”olisiko minunkin pitänyt ottaa jäätelöä eikä kermaleivos?” ”Kermaa kumminkin on mo-lemmissa”, oli Aapo huomauttanut ja huokaissut mielihyvystä. ”Olipa hyvää kahvia ja leivos herkullinen”, hän oli jatkanut ja taputtanut vatsaansa. ”Pidä varasi, ettei vatsasi ala kasvaa”, Oili kiusoitteli. ”Ei vaikaan, se on ihan sopiva ja nimismiehen pitää olla mieluummin vähän jyrävä kuin mikään oljenkorsi, että

rosvot pelkäisivät.” Aapo oli ollut selvästi mielissään luonnehinnasta, vaikkei vastannut mitään. Hän oli kysynyt lapsilta: ”Mihin vielä mentäisiin näin vapaapäivän kunniaksi?”

”Satamaan laivoja katsomaan!” Vastaus oli tullut yhdestä suusta. Laivat ja Rauman sataman kiireinen, kuhiseva tunnelma kiehtoivat kumpaakin lasta. Viimeksi laivoja oli nähty edellisenä kesänä, kun he olivat käyneet Varman kanssa niitä katsomassa, ja Varman oli pitänyt oikein suostutella, että oli saanut lapset lähtemään takaisin hänen luokseen. Nytkin heillä oli mennyt nopeasti yli kaksi tuntia. Mereltä oli tuullut maltillisesti ja se oli tuonut miellyttävän suolan tuoksun heidän neniinsä. He olivat jättäneet auton kauemaksi ja kävelleet sataman liepeille. Oili oli lähtenyt palaimaan autolle päin ennen muita ja istahtanut tien vieressä olevalle kivelle, jonka pinnan aurinko oli lämmittänyt. Hän oli sulkenut silmänsä ja nauttinut joutilaisuudesta. Eräs laiva oli ollut lähdössä ja kun sen köydet oli irrotettu, lapset olivat halunneet nähdä, kun se lipuu pois laiturista. He olivat tuijottaneet sen perään, kunnes se oli kadonnut saaren taakse ja olleet innoissaan, kun joku merimiehistä oli vilkuttanut heille kannelta. ”Kyllä minäkin joskus vielä lähden laivalla Amerikkaan!”, oli Väinö uhonnut. ”Katsotaan nyt, katsotaan nyt, mikä mies sinusta tulee”, oli Aapo todennut ja kietonut toisen käsivartensa Väinön olkapäille, toisen Orvokin ympärille, ja sanonut: ”Ei mutta kyllä äiti nyt ihmettelee, mihin olemme joutuneet!”

”Se varmaan luulee, että me on menty laivaan ja lähdetty Ameriikkaan! Tai Ruotsiin!” Orvokki oli hihkunut pikkuvanhasti. ”Mutta minä en kyllä uskaltaisi mennä tommoseen laivaan. Se voi vaikka kaatua!”

”Parempi on, ettet mene, ja ainakin sinun on opittava kunolla ensin uimaan!” Aapo oli huomauttanut.

”Häh hää, minäpä osaankin, ja sukeltaa! Olen sukeltanut ainakin sata metriä!” Väinö oli kehuskellut.

”Kyllä minäkin osaisin, jos ei äiti kieltäisi menemästä pois rannasta!” Orvokin alahuuli oli alkanut väpättää. ”Uisin vaikka Kirkonkylään saakka!”

”Höh, tiedätkös, kuinka pitkä matka sinne on? Et ikinä jaksaisi, vaikka äiti antaisi luvan!”

”Kyllä jaksaisin, ihan varmasti ainakin... viisisataaviisikymmentä kilometriä!”

”No niin, lapset, katsotaan sitten ensi kesänä, mitä kukin jaksaa. Nyt alkaa vesi olla niin holotnaa, että te palellutte”, Aapo oli puuttunut väittelyyn. ”Mutta nyt lähdetään autolle, ettei äiti hermostu!”

”Mikä on holotna?” Orvokki oli tietysti halunnut tietää. Aapo viljeli välillä sota-aikana oppimiaan venäjän kielen sanoja. ”Kylmää se tarkoittaa”, hän oli valistanut, mutta Orvokin mielestä jokirannan vesi ei ollut vielä ollenkaan liian kylmää. ”Varma sanoo aina, ettei uiminen yhtään virkistä, jos vesi on lämmintä kuin linnunmaito”, Orvokki oli tiedottanut.

Kivellä istuvan Oilin silmät olivat lupsahdelleet kiinni, mutta hän oli säpsähtänyt hereille, kun ohi oli ajanut kuorma-auto. Se oli hiljentänyt melkein pysähdyksiin hänen kohdallaan ja avoimesta apumiehen ikkunasta oli kurkistanut partaisen miehen naama. Hän oli päästänyt pitkän vihellyksen ja tuijottanut Oilia, sitten kuljettaja oli ilmeisesti huomannut mutkan takaa lähestyvät Aapon ja lapset ja auto oli kaasuttanut uudelleen vauhtiin. Oili oli karahtanut hehkuvan punaiseksi; miehet eivät olleet pitkään aikaan huomioineet häntä, paitsi Aapo tietenkin, mutta kyllä hän ihailevan katseen oli tunnistanut. Hän oli teeskennellyt kuorma-auton olleen kuin ilmaa ja noussut kävelemään autolle päin, kun Aapo ja toiset olivat saavuttaneet hänet. Aapo oli katsonut auton perään, kunnes se oli kadonnut

laivojen taakse. Hän oli huomannut hiljentämisen ja kuullut vihellyksen ja puuskahtanut: ”Mitäs tuo oikein oli?”

”En minä vaan tiedä, en minä niitä tuntenut! Kunhan pelleivät!” Oili oli vastannut välinpitämätöntä teeskennellen, vaikka hän oli ollut hiukan otettu miesten huomiosta. Toisaalta eihän sitä koskaan tiennyt, mitä huligaaneja sataman tienoilla liikkui ja mitä olisivat ehdotelleet, jos ei perhe olisi tullut paikalle. Kun he olivat istuneet autoon, Oili oli katsonut kelloaan ja huomannut ajattelevansa, että lypsylle pitäisi mennä vajaan parin tunnin päästä. Silloin hänelle oli tullut paniikki; hän ei kerta kaikkiaan olisi tiennyt mitä tehdä, jos olisi kotona, eikä lehmiiä olisikaan odottamassa. Hänen korvissaan lehmien ammuminen oli mitä hienointa musiikkia, vaikka useimpien mielestä se oli kamalaa mölinää.

”Ei lähdetä vielä!” Hän oli parahtanut Aapolle, joka aikoi kääntää auton nokan kohti kotia. ”Koska minä...” hän jatkoi itku kurkussa. ”Minulla olisi kyllä paperitöitä aika lailla”, Aapo oli keskeyttänyt. Hänen piti tutustua muutamiin käräjäpapereihin ja hän oli ajatellut tekevänsä sen kotiin päästyään. Sitten hän oli vilkaissut Oilia, joka näytti surkealta ja käsitti, mistä tämän kauhu johtui. Oili ei kestäisi nähdä tyhjää lehmälaidunta, jossa vielä eilen rakkaat hoidokit olivat utareet pinkeinä odottaneet häntä lypsylle. Hän ei ollut koskaan elänyt ilman lehmiiä ja kellonajat viidestä seitsemään aamulla ja illalla olivat kuluneet lypsämiseen niin kauan kuin hän muisti. Hän oli oppinut lypsämään jo kymmenvuotiaana, ja siitä lähtien hän oli auttanut ensin isää ja siskoja, sitten lypsänyt yksin tai Alman kanssa. Nyt se asia oli peruuttamattomasti muuttunut.

”Olkoon menneeksi! Täytyy valvoa illalla vähän myöhäisempään...” Aapo myöntyi. Oilista oli tuntunut pahalta, että Aapo joutuisi tihrustamaan papereitaan puoleen yöhön ja seuraavana päivänä olisi käräjäpäivä, mutta ennen kuin hän

*Hiekan talo -kirjasarjan toinen osa
kuljettaa lukijaa 1950-luvun alun Suomessa.*

Sotavuodet ovat takana ja Suomessa eletään uudistusten aikaa. Pikkuinen Siiri on selvinnyt järkyttävästä tapaturmasta hengissä, mutta kaipaa valvontaa öin ja päivin. Vaikka Oili on luopunut rakkaista lehmistään, ei äidillä ole vuorokaudessaan yhtään ylimääräistä tuntia. Uuden perheenjäsenen lisäksi Oilia työllistävät sahan toimistotyöt.

Arjen askareista selvitäkseen Oili päättää palkata lapsenliikan. Olympialaisetkin siintävät horisontissa. Hiekan talon oman väen lisäksi kirjassa seurataan Oilin sisarten ja parhaan ystävättären Liisan elämää.

Hiekan Siiri on jatkoa Hiekan siskot -romaanille. Falttu kuvaa elämänmakuisesti maaseutupitäjän asukkaiden arkea iloineen ja suruineen.

KL 84.2 • ISBN: 978-91-8095-568-3

WWW.LINDCO.SE